

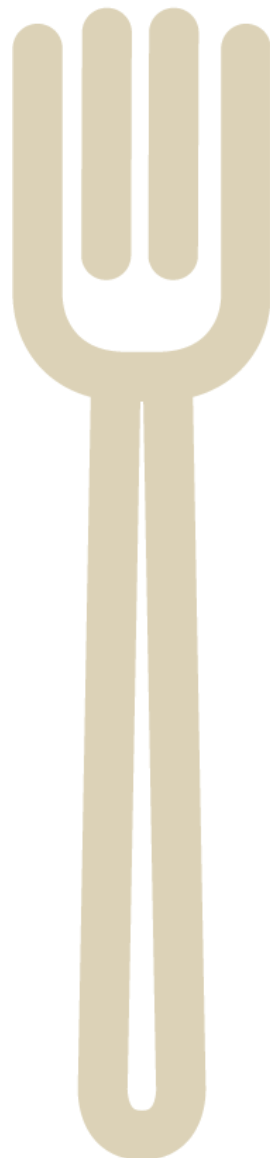

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ohje
2970/03.00.00.01/2020

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista vuonna 2020

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Uutta ohjeistuksessa vuonna 2020	4
2 Säädökset	5
3 Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta	5
4 Otannat, oma otanta ja hallinnollinen laajennus	8
5 Valvonnan käynnistäminen	10
6 Valvonnasta ilmoittaminen	11
7 Valvontakäynnit, tarkistuslista ja tarkastuskertomus	11
7.1 Paikan päällä tehtävä tarkastus ja tuenhakija	12
7.2 Tarkistuslista ja tarkastuskertomus	14
8 Yleistä laiminlyöntien arvioinnista	16
8.1 Laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto (tavanomainen laiminlyönti)	17
8.2 Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (ml. takautuvuus)	18
8.3 Toistuva laiminlyönti	20
8.4 Tahallinen laiminlyönti	21
8.5 Ylivoimainen este	22
9 Kuuleminen ja lisätietojen antaminen	23
10 Valvontatulosten tallentamisen aikataulu	24
11 Asiakirjojen toimittaminen	24
12 Valvonnan estäminen	25
13 Valvonta-asiakirjojen julkisuus	25
14 Esteellisyydestä	26
15 Esimerkkejä seuraamuksen laskennasta	26

Liite 1 Täydentävien ehtojen valvontaotokset

Liite 2 Kuuleminen AVI

Liite 3 Kuuleminen ELY

Liite 4 Ilmoitus vähäisestä laiminlyönnistä

Liite 5 Ilmoitus 15 %:n seuraamuksen saavuttamisesta

Liite 6 Lopullisen seuraamuksen muodostuminen

Johdanto

Tämä ohje on tarkoitettu niille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) tarkastajille, jotka tekevät täydentävien ehtojen rehuvalvontaa tai kasvintuotantotilojen elintarvikehygieniavalvontaa sekä aluehallintovirastojen (AVI) läänineläinlääkäreille, jotka tekevät täydentävien ehtojen eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantoon liittyvää hygieniavalvontaa, vierasainevalvontaa, eläinten hyvinvoinnin valvontaa tai eläintautivalvontaa. Yleisohjetta voidaan soveltuvin osin käyttää myös muussa täydentävien ehtojen valvonnassa. Tämä asiakirja on luonteeltaan ohje, eikä se siten sisällä oikeudellisesti sitovia määräyksiä.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa. Lainsäädäntö on erotettu muusta tekstistä pienemmällä fontilla.

Kursiivilla kirjoitettu teksti on ohjeistusta uuden Tukisovelluksen täydentävien ehtojen valvontaosioon tallentamista varten.

Tämä ohje on voimassa käyttöönottopäivästä alkaen siihen asti, kunnes seuraava yleisohje tulee voimaan.

1 Uutta ohjeistuksessa vuonna 2020

Vuonna 2020 siirrytään käyttämään tarkastushavaintojen tallennuksessa uuden Tukisovelluksen valvontaosiota aiempien Eliten ja vanhan Tukisovelluksen sijaan. Tämä aiheuttaa muutoksia sekä tallentamiseen että valvonta-asiakirjoihin. Tässä ohjeessa uudesta Tukisovelluksesta käytetään jatkossa nimitystä Tukisovellus.

Tarkastusten tallentamisesta on erikseen omat ohjeensa. Aveille on ohje tallentamisesta Tukisovellukseen sekä Elyille ohje eläintilojen rehuvalvonnan ja elintarvikehygieniavalvonnan tallentamisesta. Lisäksi peltovalvontaohjeeseen lisätään ohjeistus kasvitilojen rehu- ja elintarvikehygieniavalvonnan tallentamisesta.

Täydentävien ehtojen valvonnan edellytyksiä (maataloustoiminta) on tarkennettu (luku 3).

Yleisohjeessa on lisäksi tarkennettu hieman Ylivoimainen este -lukua 8.5 ja lisätty uusi luku Esteellisyys (luku 14)

Valvontaohjeistus ei kata kaikkia valvontatilanteita, vaan tarkastajan tulee tarvittaessa ottaa yhteyttä Ruokavirastoon. Kysymykset lähetetään vastedes Pikantin Maataloustuet -sivuston etusivun Puimuri-linkin kautta. Sieltä kysymykset jaetaan asiantuntijoiden vastattaviksi.

Yhteenveto keskeisimmistä tallentamiseen ja valvonta-asiakirjoihin liittyvistä muutoksista

Otantavalvonnoissa sovelluksesta tulostetaan ennen tilakäyntiä **tarkistuslista** tarkastajan käyttöön. Tarkistuslistalle tulostuvat valvontaa koskevat perustiedot ja siihen merkitään tilalla jokaisen tarkastetun vaatimusryhmän kaikille vaatimuksille ”kunnossa/laiminlyönti/ ei koske tilaa”.

Valvontatulokset tallennetaan ja lopputuloksena tulostuu **tarkastuskertomus**, joka toimitetaan viljelijälle. Tarkastuskertomukseen kuuluvat seuraavat osiot: ~~1. Kuuleminen~~, 2. Ilmoitus vähäisestä laiminlyönnistä, 3. Ilmoitus 15 %:n seuraamuksen saavuttamisesta ja 4. Lopullisen seuraamusprosentin muodostumisen kuvaus. (Havaintopöytäkirja, arviointilomake, varhaisvaroituskirje ja kuulemiskirjeet poistuvat käytöstä.)

~~Kuulemisosio tulostuu aina kaikille viljelijöille osana tarkastuskertomusta.~~ Tällä tavoin viljelijälle annetaan mahdollisuus antaa valvontaan liittyvä selvitys/lisätietoja. (ks. luku 9)

Ilmoitus vähäisestä laiminlyönnistä tulostuu tiloille, joilla on jossakin täydentävien ehtojen vaatimuksessa vähäinen laiminlyönti. Ilmoitus on osa tarkastuskertomusta.

Ilmoitus 15 %:n seuraamuksen saavuttamisesta tulostuu tiloille, joilla on vähintään yksi toistuva laiminlyönti, jonka seuraamus on ≥ 15 %. Ilmoitus on osa tarkastuskertomusta.

Lopullisen seuraamusprosentin muodostuminen on niin ikään osa tarkastuskertomusta ja toimitetaan viljelijälle, joka on saanut vähintään 1 %:n tukiseuraamuksen.

2 Säädökset

Täydentävien ehtojen valvonnasta on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1306/2013, komission delegoidulla asetuksella (EU) N:o 640/2014 sekä komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 809/2014 sekä kansallisesti lailla maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) ja valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (7/2015).

3 Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta

Täydentävien ehtojen noudattamista valvotaan otantaperusteisesti vähintään yhdellä prosentilla niistä tuenhakijoista, joille on valvontavuonna maksettu EU:n suoria tukia sekä tiettyjä EU:n osarahoitteisia tukia (ks. luku 9). Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvontamäärä on kuitenkin suurempi (3 % tuenhakijoista). Valvottavista tiloista 75-80 % valitaan riskiperusteisesti painotetulla otannalla ja 20-25 % satunnaisesti.

Otantavalvonnan lisäksi valvonta voidaan laajentaa täydentävien ehtojen valvonnaksi jonkin muun valvontakäynnin yhteydessä. Tällöin laiminlyöntihavainnon tehneen tarkastajan kuuluu olla toimivaltainen myös täydentävien ehtojen valvonnassa.

Tarkastus voidaan tehdä myös ilman tilakäyntiä hallinnollisesti asiakirjojen perusteella. Tämä hallinnollinen laajennusvalvonta tehdään toisen valvontaviranomaisen (esim. kunnaneläinlääkäriin) tilalle tekemän tarkastuksen havaintojen perusteella.

Täydentävien ehtojen valvonta kohdistuu sovellettavan lainsäädännön tiettyihin vaatimuksiin. Samalla käynnillä voidaan tehdä useiden eri vaatimusryhmien täydentävien ehtojen tarkastuksia sekä muita valvottavaan tilaan kohdistuvia valvontoja kuten eläinsuojelutarkastuksia ja vierasainevalvonnan näytteenottoa tai tukitarkastuksia.

Täydentävien ehtojen valvonnan edellytyksenä maataloustoiminta

EU:n säädösperusta (maataloustoiminta, maataloustarkoitus)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 1306/2013, 91 artikla (2):

”Edellä 1 kohdassa tarkoitettua hallinnollista seuraamusta sovelletaan ainoastaan, jos vaatimusten noudattamatta jättäminen on tulos kyseisestä tuensaajasta suoraan johtuvasta teosta tai

laiminlyönnistä; ja jos yksi tai molemmat seuraavista lisäedellytyksistä täytyvät: a) vaatimusten noudattaminen liittyy **tuensaajan maataloustoimintaan**; b) kyseessä on tuensaajan tilaan kuuluva alue.”

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1307/2013 (EU), 4 artikla (1):

” 1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan

c) 'maataloustoiminnalla'

i) maataloustuotteiden tuottamista, kasvatusta tai viljelyä sadonkorjuu, lypsäminen sekä tuotantoeläinten kasvatusta ja pito maataloustarkoituksiin mukaan luettuina,”

Lähtökohtaisesti kaikki maatilalla maataloustarkoituksessa pidettävät ja kasvatettavat tuotantoeläimet tulee valvoa, jos tilalle on maksettu valvontavuonna EU:n rahoittamaa eläin- ja/tai peltotukea. Jos tilalta toimitetaan pienempiäkin määriä eläimiä teuraaksi tai esimerkiksi munia pakkaamoon siten, että eläimistä saatavia alkutuotteita on markkinoitu, eläin/tuotteet päätyvät yleiseen elintarvikeketjuun ja niistä on saatu säännöllistä tuloa, kuuluvat myös eläimet täydentävien ehtojen valvonnan piiriin. Jos vähäisiä määriä alkutuotannon tuotteita luovutetaan satunnaisesti vain suljetulle joukolle (esimerkiksi sukulaisille, naapureille), eikä tuotteita markkinoida millään tavalla, ei täydentävien ehtojen valvonta ole aiheellista.

Jos tilalla on suomenkarjaa, suomenhevosta, suomen-, ahvenanmaan- tai kainuunlampaita, suomenvuohia, maatiaiskanoja ja –kukkoja, Tukisovelluksesta on selvitetävä, onko tilalla näistä eläinlajeista voimassa oleva **alkuperäisrotujen kasvattamis-sopimus** (APR) vuosiksi 2015 - 2020. Sopimuksen piiriin kuuluvat yksittäiset eläimet pitää valvoa, jos sopimus on voimassa.

Jos tilalla on tuotantoeläimiä, joita **ei kasvateta tai pidetä maataloustarkoituksiin**, ei niiden täydentävien ehtojen valvonta ole aiheellista. Täydentävien ehtojen valvonnan ulkopuolelle voidaan jättää seura-, kilpa- ja harrastuseläimet, joita ei käytetä maataloustoimintaan, vaan joita kasvatetaan tai käytetään esimerkiksi urheilutarkoitukseen (esim. ravihevokset, ratsut, oriasemat) tai ne ovat lemmikkejä (ml. kotitarvekäyttö). Ratsastuskoulujen ja ravitallien hevosta ei valvota, mutta tuenhakijan muut mahdolliset maataloustoimintaan kuuluvat tuotantoeläimet valvotaan.

Hevosta valvotaan vain poikkeustapauksissa, koska Suomessa hevosta ei yleensä kasvateta maataloustarkoituksiin. Hevosta valvotaan vain seuraavissa tapauksissa:

- tilalla on suomenhevosista voimassa oleva alkuperäisrotujen kasvattamis-sopimus
- hevosta kasvatetaan alkujaan lihantuotantotarkoituksessa
- hevonen on maataloudessa käytettävä työhevonen, jolla pääosin teetetään tilan peltotyöt

Vaatimukset ja ehdonalat

Täydentävien ehtojen vaatimukset on jaettu kolmeen eri osioon, joita kutsutaan ehdonaloiksi. Ehdonalat ovat:

- ympäristö, ilmastonmuutos ja maan hyvä maatalouskunto (hoitovaatimukset SMR 1–3 ja toimenpidevaatimukset GAEC 1-7)

- kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys (hoitovaatimukset SMR 4-10)
- eläinten hyvinvointi (hoitovaatimukset SMR 11–13)

Täydentäviin ehtoihin sovellettavat EU-säädökset (lakisääteiset hoitovaatimukset) ovat asetuksen (EU) 1306/2013 liitteessä II

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1306&rid=1>

Lakisääteisistä hoitovaatimuksista on kerrottu tarkemmin vuosittain päivitettävässä Ruokaviraston täydentävien ehtojen oppaassa, joka on saatavilla vain sähköisessä muodossa osoitteessa:

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/taydentavat-ehdot/>

Tukivähennykset

EU-säädösten mukaan viljelijälle määrätty tukileikkaukset kohdistuvat kaikkiin hänelle maksettuihin EU:n kokonaan ja tiettyihin EU:n osittain rahoitamiin tukiin täydentävien ehtojen valvontavuonna. Esimerkiksi laiminlyönnit eläinten valvonnassa johtavat myös peltotukien tukileikkauksiin ja vastaavasti laiminlyönnit peltotukien valvonnassa johtavat myös eläinpalkkioiden ja eläinten hyvinvointikorvauksen tukileikkauksiin. Tukihakemus hylätään, jos tilatarkastus estetään (katso luku 12).

Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta valvontavuoden lopulla tai sitä seuraavan vuoden alussa, kun ELY-keskus lähettää viljelijälle täydentävien ehtojen lopullisen pöytäkirjan. Lopullisen pöytäkirjan laatii ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori, joka kokoaa yhteen kaikki tilalle vuoden aikana tehdyt täydentävien ehtojen tarkastukset ja vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin. Euromääräiset tukivähennykset selviävät kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemästä tuki- tai takaisinperintäpäätöksestä tai ELY-keskuksen tekemästä ympäristösopimuksen vastaavasta päätöksestä, joista viljelijällä on oikeus tehdä oikaisuvaatimus ELY-keskukseen. ELY-keskuksen oikaisupäätöksestä voi tehdä valituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Esimerkiksi tilalla, joka saa perustukea, ympäristökorvausta ja luonnonhaittakorvausta sekä eläinten hyvinvointikorvausta yhteensä 30 000 euroa, 3 %:n seuraamus täydentävien ehtojen laiminlyönnistä on 900 euroa. Tukileikkaus (3%) kohdistuu näihin kaikkiin tukiin, vaikka viljelijälle määrätty tukileikkaus olisi seurausta esimerkiksi yhdestä eläinten hyvinvointilaiminlyönnistä.

Täydentävien ehtojen valvonnan keskeneräisyys ei estä tukien maksua. Jos tukea aletaan maksaa ennen täydentävien ehtojen valvontojen valmistumista, tuet maksetaan myös tiloille, joilla täydentävien ehtojen valvonta on kesken. Mahdollinen seuraamus toteutetaan tällöin takaisinperintänä.

Petostentorjunta

Valvontatehtäviä hoidettaessa valvojan tulee olla tietoinen EU-lainsäädännön petostentorjuntatoimenpiteistä. Petos on aina tahallinen teko, jonka taustalla on yleensä taloudellisen hyödyn tavoittelu. Petosten tutkiminen ja arviointi perustuu kansalliseen lainsäädäntöön. Petoksellisen toiminnan ilmenemismuotona voi rikoslain nojalla

olla erimerkiksi petos, avustuspetos, väärennys, korruptio, virkavelvollisuuden rikkominen tai lahjuksen ottaminen.

Täydentävien ehtojen valvonnassa havaitun tahallisen noudattamatta jättämisen yhteydessä voi tulla kyseeseen petosepäily. Jos valvonnassa herää epäily petoksellisesta toiminnasta, tulee asian selvittäminen aloittaa omassa organisaatiossa ja tehdä tarvittaessa rikosilmoitus tekopaikkakunnan poliisille. Petosepäilyä ja siitä poliisille tehtävästä mahdollisesta tutkintapyyntöstä huolimatta viranomaisen on viipymättä jatkettava säädösten mukaisia hallinnollisia prosesseja eli esimerkiksi täydentävien ehtojen valvontamenettelyt etenevät normaaliin tapaan petosepäilyä huolimatta. Aluehallintoviraston tulee olla yhteydessä Ruokavirastoon petosepäilytapauksessa.

Suomen hallintoon kohdistuva valvonta

EU:n komissio valvoo unionin rahoittamien maataloustukien valvontaa. Jos Suomessa ei täytetä määrällisiä ja laadullisia täydentävien ehtojen valvontavelvoitteita, komissio voi määrätä rahoitusoikaisun. Tällöin komissio pidättää osan Suomelle tarkoitetusta viljelijätukien EU-rahoituksesta. Suomi joutuu silloin kattamaan puuttuvan rahoituksen omista budjettivaroistaan. Lisäksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimien ECA tekee tarkastuksia Suomeen ja raportoi havainnoistaan komissiolle.

4 Otannat, oma otanta ja hallinnollinen laajennus

Otantatarkastukset

Otantaan valitun tilan valvonta on aina tehtävä paikan päällä tilalla ja tilalla on valvottava kaikki tilaa koskevat täydentävien ehtojen vaatimukset.

Painotetun otannan kohdennukset vaihtelevat eläinlajeittain ja niiden toimivuutta tarkastellaan vuosittain. Alueellisesti eniten kohdennustekijöitä saaneiden tuenhakijoiden joukosta valitaan valvottavat tilat. Vuoden 2020 painotetussa otannassa on huomioitu seuraavat tuenhakijaa koskevat tekijät pääosin edeltävältä valvontavuodelta:

- Tila on saanut laiminlyöntimerkinnän täydentävien ehtojen valvonnassa
- Tila ei ole hakenut eläinten hyvinvointikorvausta nautoista tai tilalle ei ole myönnetty hyvinvointikorvausta edellisenä vuonna
- Tilalla on ollut kadonneita nautoja
- Uuhien lukumäärä tilalla on suhteellisen suuri. Lisäksi huomioidaan lampaiden keskimääräinen teurastusikä ja -paino sekä uuhta/kuttua kohti syntyneiden jälkeläisten määrä.
- Sikojen lukumäärä tilalla on suhteellisen suuri
- Broileritila on eläinmäärältään suuri
- Kalkkunatilalla ei on tehty täydentävien ehtojen valvontaa kolmeen vuoteen

Valvontakäynnillä valvotaan aina kaikki tilan kannalta asiaan kuuluvat vaatimukset liitteen 1 mukaisesti. Esimerkiksi läänineläinlääkäreiden valvomilla ns.

säädösryhmäotoksen tiloilla valvotaan kaikkien tilalla maataloustoiminnassa pidettävien tuotantoeläinten hyvinvointi täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvontahjeen mukaisesti.

ELY-keskukset valvovat rehuvaatimukset ja elintarvikekasvituotantoon liittyvät elintarvikehygieniavaatimukset. Jos ELY-keskus saa tiedon, että tarkastettavalla kasvin tuotantotilalla on vastoin ennakkotietoja myös maataloustuotannon piiriin kuuluvia eläimiä, on ELYn ilmoitettava tilan eläimistä Ruokaviraston sähköpostiosoitteeseen te-kasvintuotantotilat@ruokavirasto.fi. Ruokavirasto harkitsee tapauskohtaisesti tilan täydentävien ehtojen valvonnan laajentamistarpeen.

Täydentävien ehtojen eläinvalvontaa ei tehdä, jos tilalla ei ole eläimiä valvontahetkellä. Tila merkitään ei valvotuksi. Tukisovellukseen tallennetaan perustelu, miksi tilaa ei valvota. Rehuvalvonnassa tila voidaan valvoa sen hetkisillä edellytyksillä, koska tiloilla tehdään myös rehu- ja elintarvikekasvien valvontaa. Jos tarkastaja saa tietoonsa ennen valvontakäyntiä, että tilalla on lyhytaikainen tuotantokatkos, valvonta tulisi siirtää sellaiseen ajankohtaan, että tilalla on taas eläimiä.

Otantatiloille tulostetaan ennen valvontakäyntiä tarkistuslista. Valvontahavainnot tallennetaan ja niistä tulostetaan tarkastuskertomus.

Valvonnan laajentaminen (oma otanta): Tilakäynnillä muun tarkastuksen yhteydessä havaitut täydentävien ehtojen laiminlyönnit.

Valvovan tarkastajan on laajennettava paikalla tehty muu tarkastus koskemaan täydentävien ehtojen noudattamista, jos tarkastaja havaitsee muun tarkastuskäynnin yhteydessä, että tukia hakenut viljelijä on jättänyt noudattamatta täydentävien ehtojen vaatimuksia. Tarkastajan on oltava toimivaltainen valvontaviranomainen täydentävien ehtojen valvonnassa.

Valvonnan laajennus kohdistetaan vain sen vaatimuksen/vaatimusten täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnaksi, johon havainto on kohdistunut.

Jos muuta valvontaa tekevä tarkastaja ei ole toimivaltainen täydentävien ehtojen valvonnassa, hän voi ilmoittaa havainnostaan Pikantista saatavalla lomakkeella 182 vastuuviranomaiselle (Viranomaisen ilmoitus toiselle viranomaiselle) <https://pikantti.ruokavirasto.fi/display/TAYD/Lomakkeet>.

Muun valvonnan yhteydessä täydentäviin ehtoihin valvottaviksi tulevat tilat lisätään Tukisovellukseen oman otannan ajolle. Valvontahavainnot tallennetaan ja niistä tulostetaan tarkastuskertomus.

Valvonnan laajentaminen: Hallinnollinen laajennus (ilman Avin tai ELY-keskuksen tilakäyntiä)

Valvonnan laajentamiset hallinnollisesti tehdään aina vain jonkin toisen valvontaviranomaisen tekemän tarkastuksen ja hänen laatimiensa asiakirjojen perusteella.

Tällaisia muita tarkastuskäyntejä ovat esimerkiksi kunnaneläinlääkäriin/valvontaeläinlääkäriin tarkastukset. Hallinnollinen tarkastus kohdistuu vain siihen vaatimukseen tai vaatimukseen, joissa läänineläinlääkäri havaitsee täydentävien ehtojen laiminlyönnin substanssivalvonnan tarkastuskäynnillä tehdyn pöytäkirjan perusteella. Tällainen menettely edellyttää, että paikan päällä tehty tarkastus on kuvailtu ja dokumentoitu erittäin tarkasti, jotta tarkastaja aluehallintovirastossa/ELY-keskuksessa pystyy arvioimaan, onko kysymyksessä täydentävien ehtojen laiminlyönti.

Hallinnollisessa laajennuksessa täydentävien ehtojen havainnon voi tehdä vain täydentävien ehtojen valvonnassa toimivaltainen tarkastaja (esim. läänineläinlääkäri). Valvontapäivämääräksi tulee se päivä, jolloin tarkastaja vie tapauksen Tukisovellukseen ja kirjaa laiminlyöntihavainnon. Valvonnassa sovelletaan ohjeistusta, joka on voimassa täydentävien ehtojen laiminlyönnin havaintovuonna. Mahdollinen tukiseuraamus kohdistuu aina sille vuodelle, jolloin täydentävien ehtojen toimivaltainen viranomais tekijä laiminlyöntihavainnon ja kirjasi sen sovellukseen. Valvonta voidaan tarvittaessa saattaa valmiiksi laiminlyönnin havaintovuotta seuraavana vuonna (ks. luvut 10 ja 11).

Jos tila on ilman tarkempaa valvonta-asiakirjojen tarkastelua viety valvonta-ajolle, mutta myöhemmin valvontavuoden aikana todetaan, ettei laiminlyöntejä olekaan, tila merkitään ei valvotuksi. Tukisovellukseen tallennetaan perustelu, miksi tilaa ei valvota.

Jos tila on viety esimerkiksi vuonna 2020 alustavasti valvonta-ajolle ilman laiminlyöntimerkintöjä, on tapaus siirrettävä seuraavan vuoden valvonta-ajolle, jos ”havaintoa” täydentävien ehtojen laiminlyönnistä ei ole todennettu vuonna 2020. Tapaus merkitään ”ei valvotuksi” vuoden 2020 ajolle. Lisätietoihin kirjataan, että tapaus siirretään valvottavaksi vuonna 2021. Hallinnollinen laajennus tarkastetaan vuoden 2021 ohjeiden perusteella. Lainsäädännön mahdollisia tiukennuksia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun alkuperäinen tarkastus on tehty edellisenä vuonna. On kuitenkin suotavaa, että ennen valvonta-ajolle lisäystä todennetaan täydentävien ehtojen laiminlyönti, jolloin tila voidaan valvoa saman vuoden valvontana, vaikka valvonta saatettaisiin loppuun seuraavan vuoden alkupuolella.

Asiakirjojen perusteella valvontaan tulleet tilat lisätään Tukisovellukseen hallinnollisen laajennuksen ajolle. Tarkistuslistaa ei tulosteta. Valvontahavainnot tallennetaan ja niistä tulostetaan tarkastuskertomus.

5 Valvonnan käynnistäminen

Ruokavirasto tekee otantaan liittyvät määrittelyt, joiden perusteella maatilat valitaan täydentävien ehtojen valvontaa varten. Tilojen perustiedot on tallennettu Tukisovelluksen täydentävien ehtojen valvontaosioon. Ennen valvontojen aloittamista läänineläinlääkäreille ja ELY-keskusten tarkastajille lähetetään listat valvottavista tiloista ja Avin eläinvalvonnan ajankohdat. Tilat on ryhmitelty aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toimipisteiden mukaan. Otantavalvonnat voidaan aloittaa sen jälkeen,

kun Aveille on toimitettu Ruokaviraston valvontojen aloittamiskirje. Ruokavirasto ilmoittaa erikseen muiden valvontojen aloittamisesta.

6 Valvonnasta ilmoittaminen

Täydentävien ehtojen valvonnat tulee pääsääntöisesti suorittaa ennalta ilmoittamatta.

Komission täytäntöönpanoasetuksen 809/2014 25 artiklassa säädetään paikan päällä tehtävien tarkastusten ilmoittamisesta:

”Paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa etukäteen, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Ilmoitus on annettava mahdollisimman lyhyellä varoitusajalla, joka saa olla enintään 14 päivää.

Eläintukihakemusten ja eläimiin liittyviä toimenpiteitä koskevien maksupyyntöjen osalta paikalla tehtävistä tarkastuksista saa kuitenkin asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta, ilmoittaa enintään 48 tuntia ennen tarkastusta. Jos täydentäviä ehtoja koskeviin säädöksiin ja standardeihin sovellettavassa lainsäädännössä edellytetään, ettei paikalla tehtäviä tarkastuksia ilmoiteta etukäteen, kyseisiä sääntöjä on sovellettava myös täydentävien ehtojen paikalla tehtäviin tarkastuksiin.”

Vierasainevalvonnasta ja/tai eläinten hyvinvointivalvonnasta voidaan ilmoittaa vain, jos se on valvonnan toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Tällöin on noudatettava mahdollisimman lyhyttä ennakoilmoittamisaikaa, sillä kiellettyjen aineiden säädösten perusteella valvontakäynnit tulee tehdä ennalta ilmoittamatta. Jotta turhilta valvontakäynneiltä vältyttäisiin, olisi hyvä esimerkiksi pitkien etäisyyksien takia varmistaa etukäteen, että tilalla ollaan paikalla silloin, kun valvontakäynti on tarkoitus tehdä. Ennalta ilmoittaminen ei kuitenkaan saa vaarantaa tarkastuksen onnistumista. Kasvintuotantotilojen rehu- ja elintarvikehygieniavalvonnat tehdään samanaikaisesti peltotukivalvontakäyntien kanssa. Koska peltotukivalvonnoista voidaan ilmoittaa etukäteen, ei hygieniavalvonnoista ole erikseen tarpeen ilmoittaa.

Ilmoituksella voidaan varmistaa, että tuen hakijalla tai hänen edustajallaan on tilaisuus osallistua valvontaan. Valvonta voidaan kuitenkin suorittaa myös ilman viljelijän tai hänen edustajansa läsnäoloa, mutta se ei ole suositeltavaa.

Jos valvonnasta ilmoitettaessa käy ilmi, että valvontaa ei voida tehdä erityisen syyn, kuten lähimaisen kuolemantapauksen tai merkkipäivän vuoksi, valvoja voi siirtää valvonnan myöhempään ajankohtaan.

7 Valvontakäynnit, tarkistuslista ja tarkastuskertomus

Otantatarkastuksissa tilakäynnit on tehtävä tuenhakijan tilalla valvontavuoden aikana joulukuun loppuun mennessä eli viimeistään 31.12.

Tilalle voidaan tehdä valvontavuoden aikana useita täydentävien ehtojen tarkastuksia. Elyjen rehuvalvonta ja Avin säädösrühmätönnän valvonta tulisi tehdä tilalla samanaikaisesti. Myös muita ELY-keskusten tai AVLen tarkastuksia tulee

mahdollisuuksien mukaan yhdistää samalle ELYn/AVIn tilakäynnille. Tavoitteena on, että yksittäisiä valvontakäyntejä kohdistuu samalle tilalle mahdollisimman vähän.

Jos otantavalvonnoissa tilakäyntiä ei ehditä tehdä valvontavuoden aikana, tila siirretään seuraavana vuonna valvottavaksi. Ruokavirasto siirtää valvomattomat tilat seuraavan vuoden valvonta-ajoille. Tilat saa valvoa vasta sen jälkeen, kun ko. vuoden valvonta-ajot on avattu.

Jos monia tilakäyntejä siirtyy seuraavalle vuodelle, voi valvontavuoden 1 %:n valvontavelvoitteen täyttyminen vaarantua. Komissio katsoisi tämän vakavaksi puutteeksi Suomen valvonnassa.

7.1 Paikan päällä tehtävä tarkastus ja tuenhakija

Otantaan valituilla tiloilla **valvonnan kohde määräytyy tilatunnuksen perusteella**. Ennen tarkastusta on kuitenkin selvitettävä, kuka on tilatunnuksen takana oleva tuenhakija. Tuenhakijalla tarkoitetaan yksittäistä viljelijää, joka on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden yhteisliittymä. Tuenhakijan vastuulla on täydentävien ehtojen noudattaminen koko kalenterivuoden

Huom! Jos tuenhakija ei ole itse ollut eläinten haltija, kun täydentävien ehtojen rikkomukset havaittiin, hänelle ei tule seuraamuksia. Esimerkki: Tilalla tehdään täydentävien ehtojen tarkastus alkuvuodesta ja tarkastuksessa havaittiin laiminlyöntejä. Tilalla tehtiin tarkastuksen jälkeen sukupolvenvaihdos ennen 31.8.2019 ja eläinpalkkio maksettiin koko vuodelta jatkajalle eli tuensaajalle. Koska tuensaaja ei ole ollut eläintenhaltija silloin, kun tarkastus tehtiin, ei hänelle voi määrätä tukiseuraamuksia. Niitä ei voi määrätä myöskään entiselle eläintenhaltijalle, koska hänelle ei maksettu palkkiota ko. vuonna.

Jos tuenhakijalla on poikkeuksellisesti enemmän kuin yksi tilatunnus, valvonta kohdistuu vain **otannalla olevan tilan** tilatunnuksen alla oleviin eläimiin tai peltolohkoihin. Lisäksi viljelijän on pitänyt hakea tukia kyseisellä tilatunnuksella. Jos tarkastuksen tekijä kuitenkin havaitsee tai epäilee, että toisen tilatunnuksen alla olevien eläinten tai peltolohkojen valvonnassa voisi ilmetä täydentävien ehtojen laiminlyöntejä, hän voi laajentaa valvonnan kattamaan myös muiden tilatunnusten alla olevat eläimet tai peltolohkot. Jos molempien tilatunnusten alla olevat eläimet valvotaan, on molemmista tehtävä eri pöytäkirjat, koska seuraamukset kohdistuvat sen mukaan, mitä tukia viljelijä on hakenut eri tilatunnusten alla.

Tuenhakijan ei tarvitse omistaa eläimiä, joista hän on oikeutettu saamaan esimerkiksi EU:n eläinpalkkioita. Eläinten on kuitenkin oltava tuenhakijan, tilan osallisen tai perheenjäsenen hallinnassa (rekisteröityjä) ja hänellä tulee olla käytössään maatila, jonka haltija hän on.

Esimerkkejä valvonnasta

Otantavalvontatila	Eläimiä naapuritilalla hoidossa	Mitä valvotaan?
Tila X otantavalvonnassa; pääosa eläimistä tilan omissa pitopaikoissa	Osa tilan X eläimistä on hoidettavana naapurikunnassa tilalla Y	Tilan X omistamat eläimet valvotaan sekä sen oman tilan pitopaikoissa että tilan Y pitopaikoissa. Tilan Y omistamia eläimiä ei valvota ellei tilan X valvonnan yhteydessä havaita laiminlyöntiä tilan Y omistamissa eläimissä, jolloin tehdään laajennusvalvonta tilan Y pitopaikkojen eläimiin.
Tila Y otantavalvonnassa	Tilalla Y on hoidettavana myös tilan X eläimiä	Vain tilan Y omistamat eläimet valvotaan. Jos kuitenkin Y-tilan valvonnan yhteydessä havaitaan laiminlyönti tilan X eläimissä, laajennetaan valvonta tilan X omistamiin kaikkiin eläimiin sekä oman tilan X pitopaikoilla että tilan Y pitopaikoilla

Yhtymä muodostuu maatalan yhteisomistuksen perusteella, kun vähintään kaksi henkilöä omistaa maatalan yhdessä. Yhtymä ei ole itsellinen oikeushenkilö, vaan pikeminkin kirjanpidollinen yksikkö, joka on muodostettu yleensä verotuksellisista syistä. Yhtymän osakkaat omistavat edelleen kaiken omaisuuden, yhtymä ei itse omista mitään. Yhtymän nimissä haetaan viljelijätuet eli yhtymä on rekisteröitävä uudeksi tuen hakijaksi. Yhtymän hallinnassa olevat eläimet on tarkastettava täydentävien ehtojen valvonnassa, jos yhtymä on tuenhakijana.

Periaatteessa maatalousyhtymällä ja yhdellä sen jäsenistä voi olla sama tilatunnus. Tällöin se jäsen, jonka tilatunnus on yhtymän tilatunnus, ei voi hakea tukia yksityishenkilönä itselleen kyseisenä vuonna. Tilatunnusta voidaan siis käyttää samana vuonna vain joko yhtymän tai yksityishenkilön tilatunnuksena.

Viljelijät voivat aloittaa yhteistoiminnan myös oikeushenkilönä eli **osakeyhtiönä, avoimena yhtiönä tai kommandiittiyhtiönä**. Näissä tapauksissa yritysmuoto on itsenäinen tuenhakija. Oikeushenkilöllä on oma tilatunnuksensa tai se voi käyttää yhden osallisen vanhaa tilatunnusta. Osakeyhtiön, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön hallinnassa olevat eläimet on tarkastettava täydentävien ehtojen valvonnassa, jos oikeushenkilö on tuenhakijana.

Jos otannassa olevan tilan tilatunnuksen yhteydessä tilalistauksessa on merkintä siitä, että kysymyksessä on jonkin muun kuin yksityisen viljelijän tilatunnus, on selvítettävä, millaisesta tuenhakijasta on kysymys ja mitä tilaa ja eläimiä tuenhakija hallitsee, jotta valvonta kohdistuu oikeaan tilaan ja oikeisiin eläimiin. Asiasta saa tietoa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta, ks. YTA-yhteistoiminta-alueet

Laissa maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) säädetään tarkastusoikeudesta 24 §:n toisessa momentissa:

”Valvontaa suorittavalla viranomaisella on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuenhakijan kirjanpito, maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehut ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto, viljelmät, laitumet, maisemapiirteet ja pellon ulkopuoliset erityistukisopimusalueet sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.”

Täydentävien ehtojen tarkastuksissa asuinrakennukseen ei voida mennä tarkastamaan edes asiakirjoja, jos valvottava kieltää asuinrakennukseen menemisen. Jos valvottava antaa luvan tulla katsomaan papereita sisälle, tarkastus voidaan asuintiloissa tehdä.

Valvonnan alussa ja valvonnasta ilmoitettaessa tarkastajan tulee esitellä itsensä ja kertoa tarkastuksen tarkoituksesta. Tarkastajan on valvontakäynnin yhteydessä esitettävä tuensaajalle valvontapassi tai vastaava. Valvonnan alussa tarkastajan tulee lisäksi kertoa käytettävistä valvonta-/mittausmenetelmistä, tarkastustulosten vaikutuksista tukiin sekä tarkastuskohteen valinnasta, jos se ei vaaranna valvonnan suorittamista.

Tarkastuskäynnin aikana vaatimukset tarkastetaan ja havainnot kirjataan esitäytettyyn tarkistuslistaan. Valvojan tulee esittää havaitut epäkohdat suullisesti ja tuen hakijalla tulee olla mahdollisuus esittää kysymyksiä epäselvistä asioista. Tarkastajan tulee jättää valvontakäynnin lopuksi valvottavalle tilalle tiedote, josta ilmenee, mikä tarkastus tilalle on tehty ja milloin, mikä viranomaisen teki tarkastuksen sekä viranomaisen yhteystiedot. Lomakkeessa tulisi lisäksi ilmoittaa tarkastuksen tekijän nimi, virka-asema, toimipaikka, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

Jos tuenhakijalla on tarkastettavia eläinten pitopaikkoja usean AVIn/ELYn alueella, tarkastuksen tekee se AVI/ELY, jonka toimialueella tuenhakijan talouskeskus sijaitsee. AVI/ELY voi tehdä virka-apupyynnön toiselle AVille/ELYlle, jos tarkastettava pitopaikka sijaitsee toisen AVIn/ELYn alueella ja käytännön syistä (etäisyydet) olisi järkevää pyytää toista AVIa/ELYä tekemään tarkastus. Tämä edellyttää molempien tahojen suostumusta ja asian kirjaamista.

7.2 Tarkistuslista ja tarkastuskertomus

Tarkistuslista

Otantatarkastuksissa tarkastaja tulostaa sovelluksesta esitäytetyn tarkistuslistan ennen valvontakäyntiä. Oikea tarkistuslista valikoituu esimerkiksi valvonta-ajon ja tilatunnuksen perusteella. Tarkistuslistalle tulostuvat valmiina esitäytetyt tiedot mm. valvottavista vaatimusryhmistä. Tarvittaessa tarkastaja voi lisätä tarkistuslistalle uusia vaatimusryhmiä, esimerkiksi eläinlajeja. Tarkistuslistaan merkitään tilakäynnillä

jokaiselle vaatimukselle havainto: kunnossa/laiminlyönti/ei koske tilaa. Tarkistuslista on vain tarkastajan käyttöön eikä sitä toimiteta viljelijälle.

Oman otannan laajennusvalvonnassa tila lisätään valvontakäynnin jälkeen Tukisovellukseen oman otannan ajolle. Sen jälkeen täydennetään valvonnan perustietoja ja jatketaan valvontahavaintojen tallentamiseen. Sovelluksesta voi tulostaa etukäteen tyhjiä vaatimusryhmäluetteloita, joihin voi kirjata havainnot valvontakäynnillä.

Tarkistuslistaa ei muodosteta asiakirjojen perusteella havaituissa laiminlyöntitapauksissa. Tila lisätään sovellukseen hallinnollisen laajennuksen ajolle. Sen jälkeen täydennetään valvonnan perustietoja ja jatketaan valvontahavaintojen tallentamiseen. Sovelluksesta valitaan syy, jonka perusteella valvonta on laajennettu täydentävien ehtojen valvonnaksi. Lisäksi tallennetaan tietoja alkuperäisestä tarkastuksesta.

Sovelluksesta on valittava syy valvonnan laajentamiselle seuraavista vaihtoehdoista: Elintarvikehygieniatarkastus/ Eläinsuojelutarkastus/Viranomaisen tekemä muu tarkastus.

Tarkastuskertomus

Kaikista tarkastuksista muodostetaan sovelluksessa lopuksi tarkastuskertomus tiläkäynnin jälkeen tai hallinnollisen laajennuksen asiakirjavalvonnan perusteella. Tarkastuskertomus toimitetaan aina kaikille tarkastetuille tiloille. Halutessaan viljelijä voi allekirjoittaa ja palauttaa kuulemisosion. Allekirjoittaminen ei estä viljelijän oikeutta muutoksenhakuun.

Tukisovelluksessa Tarkastushavainnot -välilehdellä avautuu "Täydentävien ehtojen havainnot" -näkyvä. Tästä avautuvat vaatimusryhmät vaatimuksineen. Jokainen vaatimus tallennetaan tarkistuslistalle merkittyjen kunnossa/laiminlyönti/ei koske valvontakohdetta tietojen mukaisesti. Tallennuksen etenemisestä ks. sovellusohje.

Menettelytavat erilaisissa valvontatuloksissa vaihtelevat sen mukaan, mikä valvonta on kysymyksessä, onko tilalla havaittu laiminlyöntejä ja onko tilalla otettu rehu- tai vierasainevalvonnan näytteitä:

a) Tilan valvonta kunnossa, ei otettu näytteitä

Tarkastuskertomus voidaan tallentaa valmiiksi, varmentaa, ja toimittaa sähköiseen postitukseen viljelijälle. Tarkastuskertomuksen osana on aina mukana kuulemisosio, vaikka tilalla ei olisi ollut laiminlyöntejä. Sähköisen postituksen yhteydessä tarkastuskertomus arkistoituu automaattisesti Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon.

b) Tilalla laiminlyönti, ei otettu näytteitä.

Tarkastuskertomus tallennetaan ja siitä sekä muista tarpeellisista valvonta-asiakirjoista otetaan kopiot. Nämä asiakirjat lähetetään kirjeitse viljelijälle kuulemistavarten. Kuulemisajan päätyttyä tarkastuskertomuksen muistiinpanokenttään tallennetaan tieto siitä, onko viljelijä toimittanut selvityksen ja onko tämä vaikuttanut

seuraamusehdotukseen. Tämän jälkeen tarkastuskertomus tallennetaan valmiiksi ja varmennetaan. Tarkastuskertomus toimitetaan viljelijälle sähköisellä postituksella. Viljelijän antama mahdollinen selvitys tallennetaan Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon.

c) Tilan valvonta kunnossa, otettu näytteitä

Tarkastaja odottaa näytteiden analysointitulosta ja tallentaa tuloksen tarkastuskertomukselle. Sen jälkeen toimitaan kuten kohdassa a).

d) Tilalla laiminlyönti, otettu näytteitä

Tarkastuskäynnin jälkeen havainnot tallennetaan ja tarkastuskertomus tulostetaan. Tarkastuskertomus mahdollisine liitteineen toimitetaan kirjeitse viljelijälle kuulemista varten. Kuulemisajan päätyttyä tarkastuskertomuksen muistiinpanokenttään tallennetaan tieto siitä, onko selvitys saapunut ja onko sillä ollut vaikutusta seuraamusehdotukseen. Kun näytteen analysointitulosta on AVIn/ELY-keskuksen tiedossa, tarkastaja tallentaa tarkastuskertomuksen valmiiksi ja varmentaa sen. Tämän jälkeen tarkastuskertomus toimitetaan viljelijälle sähköisellä postituksella. Viljelijän antama mahdollinen selvitys tallennetaan Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon.

AVI tallentaa oman menettelyohjeistuksensa mukaisesti valvonta-asiakirjat aluehallintoviraston arkistoon.

Tarkastuskertomuksen saa merkitä valmiiksi sovellukseen valvonnasta vastuussa oleva henkilö. Kun tarkastuskertomus on tallennettu ja varmennettu, valvonta siirtyy koordinaattorin käsiteltäväksi.

8 Yleistä laiminlyöntien arvioinnista

Tavanomaisen laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto arvioidaan ja tehdään ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentista (1 %, 3 % tai 5 %). Laiminlyönti voi olla myös varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (0 %). Tarkastajan on arvioitava, onko kyseessä tahallinen laiminlyönti ja tarkastettava, onko laiminlyönti toistuva tai varhaisvaroitusjärjestelmän mukaisesti myös takautuva. Kaikki laiminlyönnit kuvaillaan ja seuraamusehdotukset perustellaan tarkasti.

Tarkastajan on arvioitava tilanne sellaisena kuin se tarkastushetkellä on. Jos tilanne on aiheutunut jostakin erityisestä syystä (esim. lyhytaikainen vesikatkos vesijohdon korjauksen takia), tämä kirjataan *Tukisovelluksen lisätietoihin* ja syy otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan lieventävänä tekijänä. Tarvittaessa on selvitettävä, mikä on poikkeustilanteen syy.

Jos havaittu puute on niin vähäinen, että sen voi korjata jo valvontakäynnin aikana, merkitään vaatimus kunnossa olevaksi. Ks. asiasta alla luetelluista valvontaohjeista.

Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta, kun tilan kaikki täydentävien ehtojen valvonnat on saatu suoritettua. Tarkastuskertomuksen osana viljelijälle lähetetään laiminlyöntitapauksissa tiedote lopullisen seuraamuksen muodostumisesta. Esimerkkejä seuraamusten laskennasta on tämän ohjeen luvussa 15.

Vaatimuskohtaisia ohjeita laiminlyöntien laajuuden, vakavuuden ja keston arvioinnista annetaan seuraavissa kuudessa valvontaohjeessa:

Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta (eläintuotanto)

Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta (kasvintuotanto)

Eläintautivalvontaa koskeva täydentävien ehtojen valvonta

- TSE-vaatimusten noudattaminen sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa sekä viennissä
- TSE-taudit

Eläinten hyvinvointia koskeva täydentävien ehtojen valvonta

- Naudat, vasikat, siat, munivat kanat, lampaat, vuohet, broilerit, hevoset, ankat ja hanhet, kalkkunat, strutsieläimet, peurat, biisonit, turkiseläimet sekä muut tuotantoeläimet

Rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonta – sisältää täydentävien ehtojen valvontaa

8.1 Laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto (tavanomainen laiminlyönti)

Tavanomaiselle laiminlyönnille voidaan antaa seuraavia arvoja: 1, 3 ja 5.

Laiminlyönnin arvioinnissa käytetään seuraavia perusteita:

1 = laiminlyönti, joka on tavanomaista laiminlyöntiä vähäisempi

3 = pääsääntöinen laiminlyönti (pääsääntöisesti annettava seuraamus)

5 = tavanomaista vakavampi laiminlyönti

Vaatimukselle voidaan hyvin lievissä tavanomaisissa laiminlyönneissä antaa vakavuudesta, laajuudesta tai kestosta arvoksi myös 0, mutta tavanomaisen laiminlyönnin kokonaisarvion pitää aina olla 1, 3 tai 5.

Laajuudessa arvioidaan, onko laiminlyönnillä kauaskantoisia vaikutuksia vai rajoittuvatko ne kyseiseen maatalaan. **Vakavuuden** arvioinnissa otetaan huomioon se, kuinka merkittäviä seurauksia laiminlyönnistä on aiheutunut kyseisen vaatimuksen tavoitteisiin nähden. **Kestoa** arvioidaan sen perusteella, kuinka kauan laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset jatkuvat tai miten helposti vaikutukset saadaan lopetettua. Laajuuden, vakavuuden ja keston määritelmät edellä perustuvat EU-asetuksen 640/2014 artiklaan 38.

Täydentävien ehtojen valvonnan sektorivalvontaohjeissa on annettu esimerkkejä siitä, miten laiminlyöntejä voidaan arvioida. Kyseiset esimerkit eivät kuitenkaan ole sitovia linjauksia.

Laiminlyönnin arvio on perusteltava selkeästi ja mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Viljelijän ja ELY-keskuksen koordinaattorin tulee saada tietoonsa laiminlyönnin perustelut. Siksi kaikki arviointiin liittyvät seikat tulee käydä ilmi täydentävien ehtojen tarkastuskertomuksen asianomaisista kohdista ja sovelluksesta. Valvonnassa on olennaista kirjata esimerkiksi seuraavia tietoja:

- Tilan eläinmäärä ja kuinka moneen eläimeen laiminlyönti kohdistuu.
- Mitä tietoja ja kuinka laajasti esimerkiksi kirjanpidosta puuttuu
- Tarkka selvitys siitä, mitä laiminlyönnin arvioon vaikuttavia seikkoja valvoja on tilalla havainnut
- Onko viljelijän kuuleminen vaikuttanut ehdotettuun seuraamusprosenttiehtotukseen

Laiminlyönnit on kuvattava ja seuraamukset perusteltava Tukisovelluksessa kyseisen vaatimuksen kenttään.

8.2 Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (ml. takautuvuus)

Vähäinen laiminlyönti (laajuus 0, vakavuus 0 ja kesto 0) ei aiheuta tukiseuraamusta. Vähäistä laiminlyöntiä voidaan soveltaa vain silloin, kun laiminlyönti ei aiheuta välitöntä vaaraa kansanterveydelle tai kasvien ja eläinten terveydelle ja laiminlyönti on **vähäinen** ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus ja kesto. Jos viljelijä korjaa vähäisen laiminlyönnin tilakäynnin aikana, vaatimukseen merkitään ”Kunnossa”.

Tarkastaja antaa vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle määräajan, johon mennessä laiminlyönti on korjattava. Määräajan päivämäärä kirjataan sovellukseen.

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 mukaan määräaika vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle on enintään laiminlyöntihavaintoa seuraavan vuoden loppuun. Vaatimuskohdaisia ohjeita määräajan antamisesta on annettu sektorivalvontaohjeissa. Korjaamiselle annetun määräajan tulisi olla mahdollisimman lyhyt.

Komission antaman tulkinnan¹⁾ mukaan vähäistä laiminlyöntiä voidaan soveltaa myös sellaisiin tapauksiin, joissa vähäistä laiminlyöntiä ei voi enää korjata. Tällöin asian korjaaminen todennetaan seuraavassa valvonnassa, joka tilalle tehdään. Jos seuraava valvonta tapahtuu ensimmäistä havaintovuotta seuraavan kahden kalenterivuoden aikana eikä viljelijä ole korjannut toimintaansa aiemmin havaitun vähäisen laiminlyönnin suhteen, hän saa tukiseuraamuksen kahdelta eri vuodelta. Esimerkkinä tällaisesta vähäisestä laiminlyönnistä ovat ID-valvonnan ilmoitusviiveet, joita ei voi jälkikäteen enää korjata, jos ilmoitukset rekisteriin tehtiin alun perin myöhässä. Tällaisessa vähäisen laiminlyönnin tapauksessa viljelijän tulee jatkossa tehdä rekisteri-ilmoitukset ajoissa, jolloin hän välttyy seuraavassa tarkastuksessa tukiseuraamuksilta.

1) Ares(2014)4223804 - 16/12/2014

Vuodesta 2017 alkaen eläinten merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusviiveiden arvioinnissa voidaan soveltaa ns. inhimillistä erehdystä. Ks. tarkemmin ID-valvontaohjeet. Missään muissa valvonnoissa inhimillistä erehdystä ei toistaiseksi sovelleta.

Jos tilalla on havaittu vähäinen laiminlyönti vuonna 2019 ja tilalle tehdään valvontavuonna tai valvontavuotta seuraavan kahden vuoden aikana tarkastus, jossa todetaan, ettei viljelijä ole korjannut vähäistä laiminlyöntiään, viljelijä saa tukiseuraamuksen **takautuvana** (1 %) alkuperäiseltä havaintovuodelta 2019 ja varsinaiselta havaintovuodelta **toistuvana** (vähintään 3 x 1 %). Tukiseuraamus annetaan toistuvana myös silloin, jos molemmat havainnot on todettu saman vuoden aikana eikä viljelijä ole korjannut vähäistä laiminlyöntiä annetussa määräajassa. Vähäisen laiminlyönnin tukiseuraamus kyseiseltä vuodelta on tällöin 3 %.

Vähäisen laiminlyönnin toistuessa laiminlyönti tallennetaan sovellukseen toistuvana. Valvontavuoden laiminlyönti arvioidaan normaaliin tapaan: laajuudelle, vakavuudelle ja kestolle annetaan arvot 1, 3 tai 5. Lisäksi rastitetaan takautuvuus.

ELY-keskuksen koordinaattori huolehtii siitä, että ensimmäiselle havaintovuodelle tulee tukiseuraamukseksi 1 %.

Vähäisen laiminlyönnin soveltaminen varhaisvaroitusjärjestelmässä

<p>Lähtökohtatilanne: Vuonna 2018 tilalla todettiin vähäinen laiminlyönti (0), minkä seurauksena tilalle lähetettiin varhaisvaroituskirje.</p> <p>Vuonna 2020 tilalla tehtiin uusi tarkastus, josta alla havainnot samasta vaatimuksesta kuin vuonna 2018</p>
<p>Laiminlyönti on korjattu määräajassa → Kunnossa</p>
<p>Laiminlyöntiä ei ollut korjattu määräajassa → Takautuvuus: Kyllä (= 1 % vuodelle 2018, jonka Ely hoitaa, ja vähintään 3 % vuodelle 2020).</p>
<p>Vähäinen laiminlyönti on korjattu määräajassa. Sama vähäinen laiminlyönti havaitaan uudelleen kolmen kalenterivuoden aikana ensimmäisestä havainnosta → Ei voi antaa varhaisvaroitusta, vaan annetaan 1 %:n seuraamus</p> <p>Huom! Varhainen varoitus voidaan antaa uudelleen samasta laiminlyönnistä, jos varhaisvaroitusta ei ole annettu edellisen kolmen kalenterivuoden aikana.</p>

Laiminlyöntiä ei ollut korjattu määräajassa ja uusi havainto on **vuoden 2018 havaintoa vakavampi** (3) tai (5)

→ Takautuvuus: Kyllä

→ Vuodelle 2018 tukiseuraamus 1 %, jonka Ely hoitaa, ja vuodelle 2020 3 x 3 % tai 3 x 5 %.

8.3 Toistuva laiminlyönti

Tarkastajan tulee arvioida, onko sama laiminlyönti havaittu useammin kuin kerran kolmen kalenterivuoden aikana. Toistuvuus on arvioitava vaatimuskohtaisesti ja tarkastettava vaatimusten vastaavuus eri vuosina, koska vaatimus tai sen numerointi on voinut muuttua valvontavuosien välillä. Jos kolmen vuoden sisällä laiminlyönnin kuvaukset vastaavat useamman valvontakohdan vaatimuksia, ne voidaan tulkita yhdeksi laiminlyönniksi, joka tulkitaan toistuvuudeksi, mutta laiminlyöntiprosentteja ei summata.

Tukisovelluksessa valvottavan tilan Yleistiedot -näkyvän alla on 'Aiemmat laiminlyönnit' -linkki, josta pääsee tarkastelemaan tilan aiempia laiminlyöntejä.

Toistuvuutta voidaan soveltaa vain silloin, kun tuensaajalle on ilmoitettu aiemmasta täydentävien ehtojen laiminlyönnistä ja hänellä on ollut mahdollisuus korjata aiempi laiminlyönti.

Viljelijän katsotaan saavan tiedon laiminlyönnistä, kun AVI tai ELY on toimittanut hänelle tarkastuskertomuksen kuulemista varten. Eläinvalvonnassa on ollut tapauksia, joissa ensimmäisestä valvontahavainnosta **ei ole vielä ehditty ilmoittaa ja/tai viljelijällä ei voida katsoa olleen riittävästi aikaa aiemman täydentävien ehtojen laiminlyönnin korjaamiseen**, kun tila on jo tulossa toisen kerran valvontaan. Jos em. tilanteessa samassa vaatimuksessa on laiminlyönti molemmissa tarkastuksissa, **myöhemmin tullut tapaus arvioidaan tavanomaisena laiminlyöntinä** eikä toistuvuutena.

Jos laiminlyönti havaitaan toistuvasti kolmen kalenterivuoden aikana, mutta tilan/eläinten omistaja on vaihtunut ko. ajanjaksolla esimerkiksi sukupolvenvaihdoksen vuoksi, kyseessä ei yleensä ole toistuvuus.

Toistuvuudesta on pääsääntöisesti kysymys silloin, kun samassa vaatimuksessa havaitaan laiminlyönti useammin kuin kerran kolmen kalenterivuoden aikana.

Esimerkki: Ensimmäinen laiminlyöntihavainto on tehty 5.10.2016. Toinen laiminlyöntihavainto samasta valvontavaatimuksesta tehdään 2.7.2019. Kysymyksessä ei ole toistuvuus, koska sama laiminlyönti ei ole toistunut kolmen peräkkäisen kalenterivuoden aikana. Jos toinen laiminlyöntihavainto olisi tehty viimeistään 31.12.2018, olisi kysymyksessä ollut toistuva laiminlyönti.

Esimerkiksi rehuhygieniavalvonnassa (*"Jätteet, vaaralliset aineet, kemikaalit, siemenet ja lääkerehut on varastoitu ja käsitelty asianmukaisesti rehuista ja eläinten pito- paikoista erillään"*) tulkitaan toistuvuudeksi tilanne, jossa ensin on todettu, ettei jät- teitä ole varastoitu asianmukaisesti ja seuraavana vuonna sama laiminlyönti kohdis- tuu kemikaalien varastointiin. Vastaavasti eläinten hyvinvointivalvonnassa (*"Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina"*) tulkitaan toistuvuudeksi tilanne, jossa valvontavuonna on havaittu laiminlyönti rehun puhtaudessa ja edellisenä vuonna juomaveden puh- taudessa.

Toistuva laiminlyönti arvioidaan aina kyseisen valvontavuoden ohjeistuksen mu- kaan. Tukisovellus kertoo vaatimukselle annetun laiminlyönnin arvon (*"toistuvuusar- von"*) kolmella toistuvuudesta annettujen laskentasääntöjen mukaisesti.

Toistuvuuden laskenta (1)

2017	laiminlyönti: 1 %
2018	1. toistuvuus 3 x 1 % → 3 % (Jos rikkomus on vakavampi kuin 1, seuraamus voi olla 3 x 3 % tai 3 x 5 %)
2019	2. toistuvuus 3 x 3 % → 9 %, kun 1. toistuvuus on ollut 3 %
2020	3. toistuvuus 3 x 9 % → 27 %, mutta rajataan 15 %:iin
Kun on kysymys toisesta tai sitä useammasta toistuvuudesta, kerrotaan aina edel- linen toistuvuudesta annettu seuraamusprosentti kolmella.	

Kun toistuvien laiminlyöntien kohdalla saavutetaan 15 %:n raja, tarkastuskertomuk- sen osana viljelijä saa ilmoituksen, jossa kerrotaan, että jos sama säännösten noudat- tamatta jättäminen vielä havaitaan, laiminlyöntiä pidetään tahallisenä ja seuraamus- prosentti on silloin 15 % - 100 %. **Toistuvuudesta voi siis antaa seuraamukseksi enin- tään 15 %.**

Useita toistuvia laiminlyöntejä

Jos kahdessa tai useammassa vaatimuksessa havaitaan toistuvia laiminlyöntejä, lasketaan kaikki toistuvat laiminlyönnit yhteen. Toistuvaan laiminlyöntiprosenttiin lisätään tavanomaisen laiminlyönnin korkein prosenttiluku (1 % /3 % /5 %). Ks. poik- keus kohdassa 9, jos samat laiminlyönnit toistuvat samoina vuosina.

8.4 Tahallinen laiminlyönti

Viljelijän laiminlyönti voidaan määritellä tahalliseksi joko suoraan ilman aiempia täy- dentävien ehtojen arvioita tai toistuvien laiminlyöntien seurauksena (ks. 8.2)

Laiminlyöntiä voidaan pitää tahallisenä, kun tuensaaja rikkoo täydentäviä ehtoja kos- kevia sääntöjä siten, että hänen tarkoituksenaan on täydentävien ehtojen sääntöjen noudattamatta jättäminen joko aktiivisen toiminnan tai tietoisesti tekemättä jättämi- sen kautta.

Laiminlyönnin tahallisuuden arvioinnissa pitää huomioida EU-tuomioistuimen tapaus C-396/12

<http://curia.europa.eu/juris/ce-lex.jsf?ceex=62012CJ0396&lang1=fi&type=TXT&ancre>

EU-tuomioistuimen mukaan tahallisen noudattamatta jättämisen käsitettä on tulkittava siten, että tahallisuuden edellytyksenä on, että tuensaaja rikkoo täydentäviä ehtoja koskevia sääntöjä joko siten, että hänen tarkoituksenaan on mainittujen sääntöjen noudattamatta jättäminen, tai siten, että hänellä ei ole tällaista päämäärää, mutta hän hyväksyy mahdollisuuden, että tällainen noudattamatta jättäminen saattaa tapahtua.

Tarkastajan tulee arvioida, onko laiminlyönti ollut tahallista. Jos tarkastaja on **perustellusti** epävarma ”tarkoituksellisuus” tai ”hyväksyy mahdollisuuden” -tason ylittymisestä, tulisi toiminta arvioida ei-tahalliseksi laiminlyönniksi. Epäselvässä tilanteessa valitaan tuen saajalle lievempi vaihtoehto. Se, että viljelijä ei tunne lainsäädäntöä, ei vapauta häntä sen noudattamisvelvollisuudesta.

Jos laiminlyönti on ollut tahallinen, sovellukseen rästetään Tahallinen ja merkitään seuraamusprosentti. Perustelukentässä laiminlyönti kuvataan tarkasti ja tahallisuus sekä seuraamusehdotus perustellaan

Tahallisissa tapauksissa vähennys on pääsääntöisesti 20 prosenttia. Tarkastaja voi kuitenkin tapauksen mukaan ehdottaa tukiseuraamukseksi 15 % - 100 %. Erittäin vakavissa laiminlyöntitapauksissa viljelijä voidaan sulkea tietyn tukijärjestelmän ulkopuolelle yhdeksi tai useammaksi vuodeksi.

Esimerkkejä tahallisista laiminlyönneistä on annettu sektorivalvontaohjeissa.

8.5 Ylivoimainen este

Laiminlyöntiä arvioitaessa on otettava huomioon viljelijän mahdollinen ylivoimainen este tai poikkeukselliset olosuhteet. Ylivoimaisena esteenä voidaan ottaa huomioon mm. pitkäaikainen työkyvyttömyys. Täydentävien ehtojen vähennystä ei suoriteta, jos noudattamatta jättäminen johtuu ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista. Valvonnan tulokseksi merkitään kunnossa.

Viljelijän on ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä ja poikkeuksellisista olosuhteista kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle (kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen) 15 työpäivän kuluessa siitä, kun hän on havainnut tilanteen tai hänen on ollut mahdollista ilmoitus tehdä. Kunnan maaseutuviranomaisen on pitänyt hyväksyä viljelijän ilmoitus ennen valvontaa, jotta ylivoimaista estettä voidaan soveltaa valvonnassa.

Jos viljelijä vetoaa ylivoimaiseen esteeseen, on tieto varmistettava kunnasta. Joissain tapauksissa ilmoitus on voinut tulla, mutta kunnassa sitä ei ole vielä ehditty käsitellä. Jos ilmoituksen antamisen 15 työpäivän määräaika ei ole tarkastushetkellä vielä umpeutunut, tarkastajan on varmistettava määräajan päättymisen jälkeen kunnan päätös asiasta.

Ylivoimaisen esteen tapauksissa on kuitenkin otettava huomioon, että eläinten hoito täytyy turvata eikä eläimiä voi jättää hoitamatta ylivoimaisesta esteestä huolimatta, vaan silloin viljelijän on pitänyt hankkia ulkopuolista apua.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1306/2013 2 artikla:
"Ylivoimainen este" ja "poikkeukselliset olosuhteet" voidaan hyväksyä erityisesti seuraavissa tilanteissa:

- a) tuensaajan kuolema;
- b) tuensaajan pitkäaikainen työkyvyttömyys harjoittaa ammattiaan;
- c) tilaan merkittävällä tavalla vaikuttava ankara luonnonmullistus;
- d) tilan kotieläinrakennusten tuhoutuminen onnettomuudessa;
- e) eläinkulikutauti tai kasvitauti, joka vahingoittaa viljelijän koko karjaa tai osaa siitä, tai vastaavasti viljelykasveja;
- f) koko tilan tai sen merkittävän osan pakkolunastus, jos kyseinen pakkolunastus ei ollut ennakoitavissa hakemuksen jättöpäivänä"

Laiminlyönti, jota ylivoimainen este koskee, merkitään kunnossa olevaksi. Tukisovelluksen Lisätieto -kenttään merkitään tieto ylivoimaisesta esteestä.

9 Kuuleminen ja lisätietojen antaminen

Kaikille tarkastuksessa olleille tiloille toimitetaan osana tarkastuskertomusta kuulemisosio. Viljelijää kuullaan sekä tapahtuneesta laiminlyöntihavainnosta että siitä ehdotetusta tukisuraamuksesta samalla kertaa. Hallintolain (434/2003, erityisesti pykälät 34 §, 33 §, 36 § ja 59 §) mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Viljelijä voi vastata kuulemiseen, vaikka hänellä ei olisi ollut lainkaan laiminlyöntejä.

Viljelijän tulee toimittaa selvityksensä kolmen viikon kuluessa tarkastuskertomuksen lähettämispäivästä. Määräaikaa voi tarvittaessa jatkaa. Kuulemiseen annettu selvitys osoitetaan Avin kirjaamoon/ELY-keskuksen tarkastajalle. Viljelijän selvityksen antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä.

Tarkastuskertomus tulee toimittaa kirjeitse kuulemiselle pian valvontakäynnin jälkeen, vaikka rehu- ja/tai vierasainevalvonnan näytteen tulos ei ole vielä selvillä.

Ennen kuin valvonta voidaan merkitä valmiiksi sovellukseen, on odotettava siihen asti, että näytteen tulokset on saatu ja laiminlyöntitapauksissa mahdollinen selvitys kuulemiskirjeeseen on saapunut.

Sovelluksen Valvontatapahtuman tiedot -välilehden Muistiinpanot -kenttään tallennetaan tieto siitä, onko viljelijä antanut selvityksen kuulemiseen ja onko selvitys vaikuttanut seuraamusehdotukseen.

10 Valvontatulosten tallentamisen aikataulu

Ruokavirasto seuraa tarkastusten etenemistä ajantasaisen tiedon saamiseksi. Tämän vuoksi valvontatulokset tulee tallentaa mahdollisimman pian tilakäynnin jälkeen. Jos tilalla on havaittu laiminlyöntejä, on kuitenkin odotettava, että selvitys kuulemiseen on saatu tai kuulemiselle annettu määräaika on päättynyt ennen kuin valvonta merkitään valmiiksi. Vierasainevalvonnan ja rehuvalvonnan näytteiden tulokset on myös oltava valmiita ennen kuin valvonta on valmis.

Kun kaikki valvonnan tiedot on tallennettu, valvonta merkitään varmistetuksi. Tämän jälkeen tiedot ovat ELY-keskuksen koordinaattorin käytettävissä valvonnan lopullisen tuloksen laatimista varten. Tarkastaja voi vielä avata varmistetun valvontatapauksen tallennuksen muuttamista varten, jos koordinaattori ei ole vielä koordinoinut tilan valvontoja. Jos koordinaattori on jo lukinnut tapauksen, häneen pitää ottaa yhteyttä, jos tarkastajan on tehtävä vielä muutoksia valvontaan.

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 mukaan pöytäkirjat on laadittava kuukauden kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta. Ajanjakso voidaan kuitenkin pidentää kolmeksi kuukaudeksi, kun valvontaan liittyy esimerkiksi kemiallisia tutkimuksia. Pöytäkirjojen tulee olla maksajaviraston (tässä tapauksessa ELY-keskuksen) käytössä kuukauden kuluessa sen valmistumisesta eli tietojen tulee olla tallennettuna sovellukseen ja tarvittaessa laiminlyöntipöytäkirjojen kopioiden tulee olla toimitettu ELY-keskuksiin tässä määräajassa. Kaikki valvonnat tulee olla tehtynä kyseisen valvontavuoden aikana ja **tulokset tulee olla tallennettuna** viimeistään valvontavuotta seuraavan **tammikuun lopussa**. Vierasaine- ja rehunäytteistä saatavia tuloksia voi joutua odottelemaan kauemmin ja näissä perustelluissa tapauksissa **tulokset tulee olla tallennettuna** viimeistään valvontavuotta seuraavan **maaliskuun lopussa**.

11 Asiakirjojen toimittaminen

Valvontapöytäkirjojen määräaikoja ²⁾

<ul style="list-style-type: none">- tarkastuskertomus on tehtävä valmiiksi 1kk:n kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta (= tallennettava valmiiksi), mutta- määräaika on 3 kk, jos tilalla on otettu näytteitä
laiminlyöntitapauksissa tarkastuskertomus on toimitettava tuensaajalle kuulemista varten 3 kk:n kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta
<ul style="list-style-type: none">- tarkastus on tallennettava valmiiksi ja varmistettava koordinointia varten 1kk:n kuluessa pöytäkirjan valmistumisesta- laiminlyöntitapauksissa tarkastus on tallennettava valmiiksi ja varmistettava koordinointia varten kuukauden kuluessa kuulemisajan päättymisestä-

1) Komission asetus 809/2014, art. 72

Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset vastaavat omalta osaltaan siitä, että määrälliset ja laadulliset täydentävien ehtojen tarkastusvaatimukset täyttyvät. Ruokavirasto valvoo yleisesti valvonnan toteutumista.

12 Valvonnan estäminen

Komission täytäntöönpanoasetuksen 809/2014 25 (1) artiklan mukaan paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa ennalta, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Sellaisissa tapauksista, joissa ennalta ilmoittaminen tehdään, mutta viljelijä kertoo puhelimesta, että tilalle ei saa tulla tekemään täydentävien ehtojen tarkastusta, on viljelijälle kerrottava, että tarkastuksen estämisen seurauksena tullaan kunnassa tekemään päätös viljelijän tukihakemusten¹⁾ hylkäämisestä (1306/2013 59 (7) artikla). Jos viljelijä tämänkin jälkeen kieltäytyy valvonnasta, häntä kuullaan asiasta.

Jos tarkastuksesta ei ilmoiteta tilalle ennakoon ja viljelijä estää tarkastuksen, hänelle tulee kertoa estämisen seuraukset. Lisäksi viljelijää kuullaan.

Jos tarkastuksen tekeminen estetään, kirjataan sovellukseen ”ei valvota” sekä *Lisätiedot tuenhakijalle* -kenttään 1) Viljelijä on estänyt tarkastuksen ja 2) Viljelijää on kuultu ja hänelle on kerrottu, että tarkastuksen estämisen seurauksena kunnassa tullaan tekemään päätös viljelijän tukihakemusten hylkäämisestä.

13 Valvonta-asiakirjojen julkisuus

Tarkastuskertomus on pääsääntöisesti julkinen, jos tiedon antaminen siitä ei vaaranna valvontaa tai sen tarkoituksen toteutumista. Tarkastuskertomus tulee julkiseksi, kun valvonta on merkitty valmiiksi ja tarkastaja on allekirjoittanut sen.

Tarkastuskertomus voi julkisuuslain 621/1999 24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla olla salassa pidettävä, jos tiedon antaminen olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle. Tietoa tarkastuskertomuksesta olisi tällaisessakin tilanteessa mahdollista antaa, jos siihen on painava syy. Salassapitoa koskevaa sääntelyä on myös muualla lainsäädännössä (esim. terveydentilaa koskevat ja muut arkaluonteiset tiedot, tiedot rikoksesta yms.). Tarkastuskertomus saattaa julkisuuslaista tai muusta laista johtuen olla kokonaan tai osittain salassa pidettävä, jolloin salassapidon perusteet tulee arvioida tapauskohtaisesti. Tarkastajan on tehtävä asiakirjaan salassapitomerkinnot, jos asiakirja on salassa pidettävä tai osittain salassa pidettävä.

^[1] Tuet, joiden hakemuksia hylkääminen koskee: EU:n kokonaan rahoittamat suorat tuet (perustuki, viherryttämistuki, peltokasvipalkkio, nuoren viljelijän tuki, nautapalkkio, lypsylehmäpalkkio, lammas- ja vuohipalkkiot,), EU:n osarahoittamat tuet (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus)

14 Esteellisydestä

Täydentävien ehtojen tarkastusoikeus on ELY-keskuksilla ja aluehallintovirastoilla (AVI).

Tarkastustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita. Valvontaa ei saa suorittaa eikä valvonnassa voi olla läsnä esteellinen henkilö (Laki 434/2003 27 § ja 28 §). Virkamiehen toiminnan on oltava riippumatonta ja puolueetonta. Maatilojen valvonnan järjestämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota ELY-keskuksen ja aluehallintoviraston tarkastajien esteettömyyteen ja riippumattomuuteen. Valvontaa ei voi tehdä henkilö, joka toimii esimerkiksi Maatilojen neuvontajärjestelmän (Neuvo2020) neuvojana (EU:n asetus 1306/2013, art. 13).

15 Esimerkkejä seuraamuksen laskennasta

Alla on esimerkkejä siitä, miten seuraamusprosentit lasketaan ehdonaloilla. Seuraamusten laskentaan vaikuttaa se, että Avien otantavalvonnoissa tarkastukset usein kohdistuvat kahdelle eri ehdonalalle. Eläinten hyvinvointi on oma ehdonalansa ja kaikki muut Avien tarkastukset kuuluvat kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ehdonalaan.

Esimerkki 1 (Tavalliset laiminlyönnit eri ehdonaloilla):

- 1) Maitohygieniavalvonta. Ehdotetaan 3 %:n seuraamusta
 - 2) Eläinten hyvinvointivalvonta. Ehdotetaan 3 %:n seuraamusta
- Laskennallinen seuraamusprosentti $3\% + 3\% = 6\%$. **Täydentävien ehtojen seuraamukseksi tulee 5 %.**

Esimerkki 2 (Toistuvat laiminlyönnit eri ehdonaloilla):

- 1) ID-valvonnassa samanlaisia puutteita kuin edellisenä vuonna, seuraamusprosentti $3 \times 3\% \rightarrow 9\%$
 - 2) Eläinten hyvinvointivalvonnassa samanlaisia puutteita kuin edellisenä vuonna, seuraamusprosentiksi $3 \times 3\% \rightarrow 9\%$
- Laskennallinen seuraamusprosentti $9\% + 9\% \rightarrow 18\%$. **Toistuvuudesta voidaan antaa korkeintaan 15 %:n tukiseuraamus.**

Esimerkki 3 (Tavalliset ja toistuvat laiminlyönnit, eri ehdonalat):

- 1) Eläinten hyvinvointivalvonta. Ehdotetaan 3%:n seuraamusta
 - 2) ID-valvonta. Ehdotetaan 5%:n seuraamusta
 - 3) Maitohygieniavalvonta. Toistuva laiminlyönti, 9%:n seuraamus
- Eri ehdonalojen tavalliset laiminlyönnit lasketaan yhteen $3\% + 5\% = 8\% \rightarrow 5\%$
→ Lisätään toistuva laiminlyönti $5\% + 9\% = 14\%$. **Täydentävien ehtojen seuraamukseksi tulee 14 %.**

Esimerkki 4 (Toistuvat ja tahalliset laiminlyönnit)

- 1) ID-valvonta. Toistuva laiminlyönti, 15 %:n seuraamus
- 2) Maitohygieniavalvonta. Tahallinen laiminlyönti, ehdotetaan 20 %:n seuraamusta

- 3) TSE-valvonta. Ehdotetaan 3 %:n seuraamusta
→ Samalla ehdonalalla oleva tavallinen laiminlyönti 3 % ja tahallinen laiminlyönti 20 % lasketaan yhteen → 23 %
→ Lisätään toistuva laiminlyönti 23 % + 15 % = 38 %. **Täydentävien ehtojen seuraamukseksi tulee 38 %.**
- Huom! Seuraamusta ei rajata 15 %:iin, koska mukana on tahallinen laiminlyönti.

HUOM! On muistettava, että tilalla on voitu/voidaan tehdä muitakin täydentävien ehtojen valvontoja, jotka voivat vaikuttaa valvonnan lopputulokseen. Viljelijälle tulee kertoa siitä, että ELY-keskus määrää lopullisen seuraamusprosentin.

Liite 1 Täydentävien ehtojen valvontaotokset

Liite 2 Kuuleminen AVI

Liite 3 Kuuleminen ELY

Liite 4 Ilmoitus vähäisestä laiminlyönnistä

Liite 5 Ilmoitus 15 %:n seuraamuksen saavuttamisesta

Liite 6 Lopullisen seuraamuksen muodostuminen

Täydentävien ehtojen valvontaotoksetSäädösryhmäotos (SMR* 4, 5, 9, 11, 12, 13)

Sekä riskiotantaan että satunnaisotantaan valituilla tiloilla tehdään tilan eläimille kaikki asiaan kuu-
luvut tarkastukset alla olevan taulukon mukaan.

Tilan eläimet:	Naudat ja vasikat			Siat	Broilerit, kalkkunat	Munivat kanat	Lampaat	Vuo- het	Muut tuotanto- eläimet
	Naudat: Mai- don tuo- tanto	Naudat: Lihan- tuo- tanto	Vasikat						
Tarkastukset:									
Tuotantoeläimiltä kiel- letyt aineet	X	X	X	X	X				
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuo- tantohygienia	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Eläintaudit (TSE-vaati- mukset)	X	X	X				X	X	
Eläinten hyvinvointi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rehut	X	X	X	X	X	X	X	X	X

*SMR= statutory management requirement (lakisääteinen hoitovaatimus)

Kasvintuotantotilojen elintarvike- ja rehuhygieniavalvonta (SMR* 4)

ELYt valvovat elintarvikekasvien ja rehuksien hygieniavaatimukset kasvintuotantotiloilla, jotka
valitaan peltoalavalvontaotoksista.

Eläinlääkejäämät ja kasvinsuojeluainejäämät

Valvotaan laajenuksina, jos tilan tuotteissa osoitetaan määräystenvastaisia pitoisuuksia eläinlääk-
keitä tai kasvinsuojeluaineiden jäämiä.

Kuuleminen AVI

Tilallesi on tehty tarkastus, jonka havainnot on kirjattu tähän tarkastuskertomukseen. Tarkastuskertomuksessa ovat myös yksityiskohtaiset tiedot tarkastuksessa mahdollisesti havaituista puutteista tai laiminlyönneistä. Jos tarkastuksessa on havaittu puutteita tai laiminlyönnejä, ne voivat johtaa sinulle myönnettävien viljelijätukien vähennyksiin.

Voit antaa selvityksesi tarkastuksessa havaituista puutteista ja laiminlyönneistä, onko niihin jokin perusteltu syy tai jos havainnot eivät ole joiltakin osin paikkansapitäviä tai niissä on korjattavaa. Voit kertoa mielipiteesi myös muista tarkastukseen liittyvistä seikoista.

Selvitys tulee toimittaa viranomaiselle postitse tai sähköpostitse. Yhteystiedot löytyvät tarkastuskertomuksen ensimmäisen sivun yläosasta. Selvitys on toimitettava kolmen viikon kuluessa oheisen tarkastuskertomuksen ensimmäisellä sivulla olevasta lähettämispäivämäärästä. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Jos tarvetta selvityksen antamiselle ei ole, tämä tarkastuskertomus ei vaadi sinulta mitään toimenpiteitä.

Hallintolaki (434/2003) 33 §, 34 § ja 36 §

Viljelijän antamat lisätiedot ja allekirjoitus

Viljelijän antamat lisätiedot valvontaan liittyen

Olen saanut tutustua tällä yhteenvedolla esitettyihin havaintoihin

Viljelijän tai hänen edustajansa allekirjoitukset	
Allekirjoitus	Paikka ja aika

Valvonnan lopullinen tulos toimitetaan tukityyppikohtaisten päätöstulosteiden yhteydessä.

Tämä allekirjoitus ei poista minulle kuuluvaa muutoksenhakuoikeutta lopullisen tuen myöntämistä koskevaan päätökseen.

Kuuleminen ELY

Tilallesi on tehty tarkastus, jonka havainnot on kirjattu tähän tarkastuskertomukseen. Tarkastuskertomuksessa ovat myös yksityiskohtaiset tiedot tarkastuksessa mahdollisesti havaituista puutteista tai laiminlyönneistä. Jos tarkastuksessa on havaittu puutteita tai laiminlyönnejä, ne voivat johtaa sinulle myönnettävien viljelijätukien vähennyksiin.

Voit antaa selvityksesi tarkastuksessa havaituista puutteista ja laiminlyönneistä, onko niihin jokin perusteltu syy tai jos havainnot eivät ole joiltakin osin paikkansapitäviä tai niissä on korjattavaa. Voit kertoa mielipiteesi myös muista tarkastukseen liittyvistä seikoista.

Selvitys tulee toimittaa viranomaiselle postitse tai sähköpostitse. Postiosoite löytyy tarkastuskertomuksen ensimmäisen sivun yläosasta ja sähköpostiosoite, johon selvityksen voi toimittaa, edelliseltä sivulta. Selvitys on toimitettava kolmen viikon kuluessa oheisen tarkastuskertomuksen ensimmäisellä sivulla olevasta lähettämispäivämäärästä. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Jos tarvetta selvityksen antamiselle ei ole, tämä tarkastuskertomus ei vaadi sinulta mitään toimenpiteitä.

Hallintolaki (434/2003) 33 §, 34 § ja 36 §

Viljelijän antamat lisätiedot ja allekirjoitus

Viljelijän antamat lisätiedot valvontaan liittyen

--

Olen saanut tutustua tällä yhteenvedolla esitettyihin havaintoihin

Viljelijän tai hänen edustajansa allekirjoitukset

Allekirjoitus

Paikka ja aika

--

Valvonnan lopullinen tulos toimitetaan tukityyppikohtaisten päätöstulosteiden yhteydessä.

Tämä allekirjoitus ei poista minulle kuuluvaa muutoksenhakuoikeutta lopullisen tuen myöntämistä koskevaan päätökseen.

ILMOITUS VARHAISVAROITUSJÄRJESTELMÄN MUKAISESTA TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VÄHÄISESTÄ LAIMINLYÖNNISTÄ

Vaatimukset, joissa on havaittu vähäinen laiminlyönti:

*

Tarkastuksessa havaittiin täydentävien ehtojen laiminlyönti, joka on arvioitu varhaisvaroitusjärjestelmän mukaiseksi vähäiseksi laiminlyönniksi sen vakavuuden, laajuuden ja keston osalta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, 99 (2) artikla).

Jos myöhemmässä, kolmen kalenterivuoden aikana (valvontavuosi ja kaksi seuraavaa vuotta) tehtävässä tarkastuksessa havaitaan, ettei laiminlyöntiä ole korjattu määräaikaan mennessä, tulee laiminlyönnistä takautuva 1 % seuraamus alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin seuraamus uudelleentarkastusvuoteen (vähintään 3 x 1 %).

* Vähäisestä laiminlyönnistä ei aiheudu seuraamusta, jos se korjataan annetussa määräajassa. Korjausveloitteen päivämäärää ei ole annettu, jos laiminlyöntiä ei voi korjata. Seuraamusta ei aiheudu, jos laiminlyöntiä ei toisteta kolmen kalenterivuoden aikana.

Täydentävien ehtojen toistuva laiminlyönti

Ilmoitus 15 % seuraamuksen saavuttamisesta

Ensimmäisenä vuonna, jolloin täydentävien ehtojen laiminlyönti havaitaan, voi tavanomaisen laiminlyönnin seuraamus olla 1 %, 3 % tai 5 %. Mikäli sama laiminlyönti toistuu kolmen kalenterivuoden aikana (alkuperäinen havaintovuosi ja kaksi seuraavaa vuotta), katsotaan laiminlyönti toistuvaksi. Laiminlyönnin toistuessa ensimmäisen kerran sen vakavuus, kesto sekä laajuus arvioidaan ja arvioinnin perusteella määrätään seuraamus, joka kerrotaan kolmella. Jos laiminlyönti toistuu vielä uudestaan kolmen kalenterivuoden aikana, kerrotaan edellisellä kerralla annettu seuraamus kolmella.

Kun laiminlyönti saavuttaa toistuvuuden kautta 15 % rajan ja sama laiminlyönti toistuu edelleen, viljelijän katsotaan toimineen tahallisesti. Tällöin täydentävien ehtojen seuraamus voi olla 15 % - 100 %

Vaatimukset, joissa toistuva laiminlyönti on saavuttanut 15 % rajan:

TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN LOPULLISEN SEURAAMUKSEN MUODOSTUMINEN

ELY-keskus kokoaa kaikki täydentävien ehtojen valvonnat yhteen ja vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin valvontavuoden lopulla tai seuraavan vuoden alussa. Tukiseuraamus kohdistuu kaikkiin viljelijän saamiin suoriin tukiin (perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki, peltokasvipalkkio, lammas- ja vuohipalkkio, lypsylehmäpalkkio, nautapalkkio) sekä osaan EU:n osarahoitteisista tuista (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus).

Täydentäviin ehtoihin kuuluvat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset sekä lakisääteiset hoitovaatimukset jaetaan kolmeen ehdonalaan: i) ympäristö, ilmastonmuutos ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset, ii) kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys ja iii) eläinten hyvinvointi. Täydentävien ehtojen oppaassa (www.ruokavirasto.fi) on kerrottu hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä lakisääteisten hoitovaatimusten keskeinen sisältö.

Samalla ehdonalalla havaitut tavanomaiset laiminlyönnit

Tavanomaisen laiminlyönнин seuraamus voi olla 1 %, 3 % tai 5 %. Laiminlyönnin pääsääntöinen seuraamus on 3 %.

Jos tilalla on havaittu samalla ehdonalalla useampi laiminlyönti, joista yksikään ei ole toistuva tai tahallinen, tulee ehdonalan seuraamusprosentiksi korkein yksittäinen seuraamusprosentti.

Eri ehdonalojen tavanomaiset laiminlyönnit

Jos eri ehdonaloilla on havaittu laiminlyönti tai useita laiminlyönntejä, vahvistetaan jokaiselle ehdonalalle erikseen seuraamus. Eri ehdonalojen seuraamukset lasketaan yhteen, mutta seuraamus voi kuitenkin olla enintään 5 %.

Toistuva laiminlyönti

Laiminlyönti on toistuva, jos sama laiminlyönti on havaittu tilalla edellisen kolmen kalenterivuoden aikana (valvontavuosi ja kaksi edellistä vuotta). Kun laiminlyönti toistuu ensimmäisen kerran, tarkastaja arvioi laiminlyönnin ja määrittää sen perusteella laiminlyönnille seuraamuksen, joka kerrotaan kolmella. Jos laiminlyönti toistuu vielä uudestaan kolmen kalenterivuoden aikana, kerrotaan edellisellä kerralla annettu seuraamus kolmella. Toistuvan laiminlyönnin seuraamus voi olla enintään 15 %. Kun 15 % seuraamus saavutetaan, viljelijälle lähetetään asiasta ilmoitus ja jos viljelijä vielä ilmoituksen saamisen jälkeen rikkoo samaa säännöstä tai vaatimusta, laiminlyöntiä pidetään tahallisena.

Jos tilalla on toistuva laiminlyönti jonkin muun laiminlyönnin kanssa, lasketaan seuraamukset pääsääntöisesti yhteen. Jos yksikään laiminlyönneistä ei ole tahallinen, voi seuraamus olla korkeintaan 15 %.

Tahallinen laiminlyönti

Jos laiminlyöntiä pidetään tahallisena, on laiminlyönnin seuraamus pääsääntöisesti 20 %, mutta seuraamus voidaan alentaa 15 %:iin tai nostaa 100 %:iin. Tahallisissa laiminlyöntitapauksissa viljelijä voidaan jättää myös kokonaan tietyn tukijärjestelmän ulkopuolelle.

Jos tilalla on havaittu samalla ehdonalalla useampi tahallinen laiminlyönti, tulee ehdonalan seuraamukseksi korkein yksittäinen seuraamus. Jos tahalliset laiminlyönnit ovat eri ehdonalalla, seuraamukset lasketaan yhteen. Jos tahallinen laiminlyönti havaitaan yhdessä tavanomaisen tai toistuvan laiminlyönnin

kanssa, seuraamukset lasketaan yhteen riippumatta siitä, ovatko laiminlyönnit samalla ehdonalalla vai eri ehdonaloilla.

Seuraamuksista säädetään komission asetuksessa (EU) N:o 640/2014 38-40 artikla ja komission asetuksessa (EU) N:o 809/2014 73-74 artikla